Ο.Λ.Μ.Ε.

Ερμού & Κορνάρου 2

ΤΗΛ: 210 32 30 073 - 32 21 255

FAX: 210 32 27 382 - 33 11 338

www.olme.gr

email: olme@otenet.gr

Αθήνα, 11/11/2010

Η ΘΕΣΗ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ 3879/10 ΤΟΥ ΥπΠΔΒΜΘ
«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Με τις διατάξεις αυτού του νόμου προωθείται ακόμη περισσότερο η αντιεκπαιδευτική πολιτική που εφαρμόζει η κυβέρνηση υλοποιώντας και τις δεσμεύσεις απέναντι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Στην έκθεση του ΔΝΤ για την Ελλάδα, το γνωστό μας μνημόνιο, ανάμεσα στους όρους που θέτει το ΔΝΤ για να εφαρμοστεί το λεγόμενο «πακέτο δάσωσης» υπάρχει και ένας για **το άνοιγμα της εκπαίδευσης στην αγορά, με τη εφαρμογή της γνωστής ευρωπαϊκής οδηγίας για τις υπηρεσίες στην εκπαίδευση** (μαζί με τον τουρισμό και το λιανεμπόριο) μέχρι το Δεκέμβρη του 2010! Σε αυτή τη γενική κατεύθυνση εντάσσεται η ψήφιση αυτού του νόμου.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το Υπουργείο Παιδείας αρνήθηκε οποιονδήποτε ουσιαστικό διάλογο με τους εκπαιδευτικούς φορείς. Τους απέκλεισε ακόμα και από τη συζήτηση του νομοσχεδίου στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής! Η ψήφιση του νόμου αυτού τους καλοκαιρινούς μήνες ουσιαστικά απέκλεισε μια ουσιαστική συζήτηση και προβληματισμό στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής κοινότητας αλλά της κοινωνίας συνολικά.

Συγκεκριμένα με το νέο νόμο:

1. **Θεσμοθετείται η «διά βίου μάθηση»**, ενώ ορίζεται πως συμπεριλαμβάνονται σε αυτή *«όλες οι μορφές μαθησιακών δραστηριοτήτων στη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, που αποσκοπούν στην απόκτηση ή την ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, οι οποίες συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, στην κοινωνική συνοχή, στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη, στην ανάπτυξη της ικανότητας ενεργού συμμετοχής στα κοινά και στην επαγγελματική ένταξη και εξέλιξη του ατόμου»*. Έτσι, η διά βίου μάθηση περιλαμβάνει την *τυπική* εκπαίδευση (δηλ. αυτή που παρέχει το εκπαιδευτικό μας σύστημα), τη *μη τυπική* εκπαίδευση (δηλ. την κατάρτιση που παρέχεται εκτός του εκπαιδευτικού συστήματος) και την *άτυπη* μάθηση (αυτομόρφωση, εμπειρία κ.λπ.). Στόχοι του νόμου είναι **η σταδιακή παραχώρησή της δια βίου μάθησης στον ιδιωτικό τομέα και η μεταφορά της δαπάνης γι΄αυτή στους εργαζόμενους και τους ανέργους.**
2. Δημιουργείται ένα σύστημα **πιστωτικών μονάδων** μέσω του οποίου θα μπορεί κανείς να υπολογίζει, π.χ., το πτυχίο του που έλαβε από το εκπαιδευτικό σύστημα και τις κάθε τύπου επιμορφώσεις και καταρτίσεις, αλλά και να αθροίζει σε αυτές

την εργασιακή εμπειρία που θα αποκτά, μέσα από ένα Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων (ΕΟΠΠ), αλλά και από τους φορείς της Αυτοδιοίκησης -Περιφέρειες και Δήμους-, (άρθρα 7 παρ.4 και 8 παρ.5). Έτσι θα μπορεί να «πιστοποιεί» τα προσόντα του και να αποκτά εργασιακά δικαιώματα που θα αντιστοιχούν σε επαγγέλματα. Με αυτό τον τρόπο ουσιαστικά ανοίγει ο ασκός του Αιόλου για την **αποδιάρθρωση των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών** και τη **διάλυση των επαγγελματικών δικαιωμάτων αλλά και των πτυχίων** που χορηγούνται από το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα όλων των βαθμίδων. Ουσιαστικά εξισώνεται η δημόσια εκπαίδευση (και οι τίτλοι που χορηγούν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα) με τις πάσης φύσεως καταρτίσεις ή προγράμματα που προέρχονται κυρίως από δραστηριότητες ιδιωτών. Έτσι όμως τα προσόντα εξατομικεύονται και τα όποια επαγγελματικά δικαιώματα παύουν ουσιαστικά να υπάρχουν. Πρόκειται για κατευθύνσεις που διαμορφώθηκαν με τις αποφάσεις της «Μπολόνια» και της «Λισσαβόνας».

3. **Μεταφέρονται επιπλέον αρμοδιότητες από το Υπουργείο Παιδείας και τους οργανισμούς του στην Τοπική Αυτοδιοίκηση**. Γενικότερα, η μεταφορά μεγάλου μέρους των αρμοδιοτήτων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην περιφέρεια και τους δήμους αποτελεί προγραμματική επιδίωξη της κυβέρνησης. Με την υλοποίηση της πολιτικής της περιφερειακής οργάνωσης της εκπαίδευσης το αποτέλεσμα θα είναι να διασπαστεί το ενιαίο της Δημόσιας Εκπαίδευσης, να δημιουργηθούν σχολεία πολλών ταχυτήτων και να προχωρήσει αργά αλλά σταθερά η κατηγοριοποίηση των σχολείων.
   Σε αυτή τη φάση, βέβαια, με το νόμο για τον «Καλλικράτη», αλλά και το νέο νόμο για τη «Ανάπτυξη της Διά βίου μάθησης» του Υπουργείου Παιδείας, επιλέχθηκε κατά βάση η στρατηγική της μεταφοράς από το Υπουργείο Παιδείας στις περιφέρειες και τους Δήμους αρμοδιοτήτων που αφορούν κυρίως τη διά βίου μάθηση (άρθρα 7,8 και 12). Υπάρχουν βέβαια και περιπτώσεις μεταφοράς αρμοδιοτήτων στην Τ.Α. που αφορούν την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (εκτός των αρμοδιοτήτων της σχολικής στέγης, που ήδη έχουν μεταβιβαστεί στην Τ.Α.), όπως συμβαίνει στην περίπτωση της «σύνδεσης των σχολείων με την κοινωνία» με τη δημιουργία προγραμμάτων από τους Δήμους «υποστήριξης της εκπαίδευσης και της διά βίου μάθησης», και της εφαρμογής προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.
4. **Καταργείται ο ΟΕΕΚ,** που είναι ΝΠΔΔ, δημιουργείται ένας νέος οργανισμός, ο ΕΟΠΠ (Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων) και μάλιστα ως νομικό πρόσωπο **Ιδιωτικού Δικαίου**. Αντίστοιχα, για πρώτη φορά έχουμε και τη μετατροπή θέσεων των εργαζομένων σε ιδιωτικού δικαίου. Αυτές οι ρυθμίσεις μπορεί να λειτουργήσουν ουσιαστικά ως προηγούμενο για την **αμφισβήτηση της μονιμότητας των δημόσιων υπαλλήλων**.
5. **Μεταβιβάζονται ουσιαστικά τα ΙΕΚ** από το Υπουργείο Παιδείας στις νεοσύστατες περιφέρειες, μέσω της υπογραφής προγραμματικών συμβάσεων.
6. **Στους Δήμους μεταβιβάζονται** *«οι δραστηριότητες σύνδεσης των σχολικών μονάδων με την κοινωνία, οι δράσεις επιμόρφωσης ενηλίκων, και οι δράσεις προώθησης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας μέσω της σύνδεσης με την τοπική οικονομία».* Οι Δήμοι αλλά και οι περιφέρειες υποχρεώνονται να καταρτίζουν το «*τοπικό πρόγραμμα διά βίου μάθησης*», που θα περιλαμβάνει ιδίως επενδύσεις, προγράμματα ή επιμέρους δράσεις γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων, και γενικότερα δράσεις εφαρμογής στους παραπάνω τομείς. Επίσης, σε αυτό το πρόγραμμα μπορεί να εντάσσονται και δράσεις συλλογικού χαρακτήρα, των δημόσιων, των κοινωνικών και των **ιδιωτικών** φορέων, που έχουν την έδρα τους ή

ασκούν δραστηριότητες στην περιφέρεια του Δήμου, οι οποίες και θα μπορούν να υποστηρίζονται οικονομικά, επιστημονικά ή διοικητικά από το Δήμο. **Στις αρμοδιότητες των Δήμων** περιλαμβάνονται η ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Διά Βίου Μάθησης, η λειτουργία και διαχείριση τοπικών δομών και η εφαρμογή προγραμμάτων της Γεν. Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης, στο πλαίσιο προγραμματικών συμβάσεων, ακόμα και η εφαρμογή προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Για την υλοποίηση των προγραμμάτων διά βίου μάθησης προβλέπεται η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων του Υπ. Παιδείας με τους Δήμους και τις Περιφέρειες. Στις συμβάσεις αυτές επιτρέπεται και η συμμετοχή κοινωνικών και **ιδιωτικών** φορέων παροχής υπηρεσιών διά βίου μάθησης!

Η ουσία του ζητήματος τώρα είναι πως όλα αυτά **μπορεί να χρηματοδοτούνται** από τον τακτικό προϋπολογισμό και από το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων απευθείας από το Υπουργείο Παιδείας ή μέσω της αντίστοιχης Περιφέρειας, αλλά και **από επιχορηγήσεις και από ίδιους πόρους του Δήμου.** Δηλαδή, τελικά η χρηματοδότηση όλων των παραπάνω δράσεων θα προωθηθεί ουσιαστικά **μέσω χορηγών-επιχειρήσεων ή μέσω της θεσμοθέτησης τοπικής φορολογίας ή και άμεσης καταβολής διδάκτρων.** Άλλωστε, αυτός είναι και ο βασικός στόχος της λεγόμενης αποκέντρωσης: **το κράτος να αποποιηθεί των ευθυνών του για τομείς της κοινωνικής κυρίως πολιτικής, που οφείλει να ασκεί υπέρ των πολιτών δωρεάν, και να τις μεταφέρει στην Τ.Α. και από εκεί στις πλάτες των πολιτών.** Ιδιαίτερα σήμερα, στην «εποχή του ΔΝΤ», αυτή η επιδίωξη είναι πέρα για πέρα ξεκάθαρη.

7. Αντί να προχωρήσει το Υπουργείο Παιδείας στη **θεσμοθέτηση του μεταλυκειακού έτους ειδίκευσης** στα ΕΠΑΛ, που θα χορηγεί με δημόσια και δωρεάν χαρακτηριστικά το επίπεδο 3 στους αποφοίτους των Επαγγελματικών Λυκείων, όπως έχει προτείνει τεκμηριωμένα και αναλυτικά και η ΟΛΜΕ, **προωθεί την υποχρεωτική διάθεση των εκπαιδευτικών για πλήρες ωράριο (ή και για συμπλήρωση ωραρίου) από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στα ΙΕΚ (άρθρο 26 παρ. 10)** και μάλιστα κατά προτεραιότητα! **Προάγγελος, ίσως, του ότι το Υπουργείο Παιδείας επιλέγει να δοθεί στα ΙΕΚ (όπως αυτά θα «μεταλλαχθούν» με τα νέα τους χαρακτηριστικά) το «φιλέτο» του επαγγελματικού επιπέδου 3, δηλ. της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, αντί αυτή να ενσωματωθεί στο δημόσιο σχολείο, αλλά και της πρόθεσης να διατεθούν οι εκπαιδευτικοί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.**

8. Με το παραπλανητικό τίτλο «Συμμετοχή της σχολικής κοινότητας και της τοπικής κοινωνίας» (άρθρο 22), προβλέπεται η δημιουργία από τους Δήμους «τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος» που θα περιλαμβάνει μέτρα για την «υποστήριξη» της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και της διά βίου μάθησης. **Εμπλέκει**, παρά τις περί του αντιθέτου διακηρύξεις του Υπουργείου Παιδείας, **την τοπική αυτοδιοίκηση στην εκπαιδευτική διαδικασία**, αφού, όπως αναφέρει το νομοσχέδιο, «***κατά την εκπόνηση του τοπικού προγράμματος... θα λαμβάνονται υπόψη οι εκθέσεις αξιολόγησης και τα προγράμματα δράσης» των σχολικών μονάδων που προβλέπονται από το νέο νόμο 3848/10*** (πολυνομοσχέδιο). Γίνονται έτσι «σκόνη» οι πρόσφατες διαβεβαιώσεις της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας πως «η αξιολόγηση είναι μια εσωτερική διαδικασία της σχολικής μονάδας». Επιβεβαιώνονται οι εκτιμήσεις του εκπαιδευτικού κινήματος ότι αυτό θα οδηγήσει στη διαμόρφωση σχολείων πολλών ταχυτήτων και διαφοροποιημένης εκπαίδευσης.

9. **Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ)** (άρθρο 26.): Σε δύο μόλις παραγράφους περιλαμβάνονται με εξαιρετικά συνοπτικό τρόπο όλα τα θέματα που αφορούν τις ΖΕΠ. Ουσιαστικά, όλα τα σχετικά θέματα παραπέμπονται σε απόφαση του Υπ.ΠΔΒΜΘ. **Είναι φανερό ότι η έλλειψη μελέτης και κατάλληλης προετοιμασίας αυτής της πρότασης, η προχειρότητα και η γενικολογία στη διατύπωσή της, και η απουσία των παιδαγωγικών και οικονομικών προϋποθέσεων για την επιτυχή πραγμάτωσή της εκθέτουν το όλο εγχείρημα στον κίνδυνο της αποτυχίας**. Η ΟΛΜΕ, εκτιμώντας ότι:

(α) το φαινόμενο των εκπαιδευτικών ανισοτήτων στην Ελλάδα είναι έντονο και με την πάροδο του χρόνου οξύνεται,

(β) στην εμφάνιση αυτού του φαινομένου είναι καθοριστικός ο ρόλος των κοινωνικο-οικονομικών ανισοτήτων,

(γ) οι αντισταθμιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν ως σήμερα υπήρξαν κατά βάση αποσπασματικές και περιορισμένης εμβέλειας, και

(δ) είναι αναγκαία η εφαρμογή ολοκληρωμένων αντισταθμιστικών εκπαιδευτικών πολιτικών με παράλληλη λήψη ευρύτερων κοινωνικών μέτρων,

έχει προτείνει πολύ έγκαιρα την καθιέρωση και δοκιμαστική, καταρχάς, εφαρμογή Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ). Παράλληλα, το Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης (ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ.) της ΟΛΜΕ έχει μελετήσει το θεσμό των ΖΕΠ.

Τονίζουμε, ωστόσο, τα εξής σημεία:

(α) Είναι, έντονος ο **κίνδυνος «γκετοποίησης»** των σχολείων που εντάσσονται στις ΖΕΠ, όπως δείχνει σε αρκετές περιπτώσεις η διεθνής εμπειρία. Συχνά, ως εύκολη «λύση» προωθείται η εφαρμογή διαφοροποιημένων σχολικών προγραμμάτων, που θέτουν πιο χαμηλούς εκπαιδευτικούς στόχους, με σαφή κίνδυνο να παγιωθούν σχολεία ή εκπαιδευτικές περιοχές διαφορετικής «εκπαιδευτικής ταχύτητας». Αυτό πρέπει με κάθε τρόπο να αποσοβηθεί. Η λήψη θετικών μέτρων στα σχολεία των ΖΕΠ, που θα τα καταστήσει ελκυστικά για τους γονείς, είναι βασική προϋπόθεση. Είναι σαφές ότι τα προγράμματα σπουδών και οι εκπαιδευτικές απαιτήσεις πρέπει να είναι ίδια για τα σχολεία των ΖΕΠ και τα άλλα σχολεία.

(β) Το εκπαιδευτικό σύστημα, ωστόσο, πρέπει να αναγνωρίζει και να αξιοποιεί και άλλες γνώσεις, ικανότητες και ενδιαφέροντα των παιδιών, ώστε να ανταποκρίνεται στη διαφορετικότητά τους. Αυτές οι ιδιαίτερες γνώσεις, όμως, δεν πρέπει να είναι το πρόσχημα για τη δημιουργία εκπαιδευτικών ή (προ)-επαγγελματικών κατευθύνσεων.

(β) Όπως και η διεθνής εμπειρία επιβεβαιώνει, για θεσμούς όπως η ΖΕΠ απαραίτητη προϋπόθεση είναι να υπάρξει ευρύτερη συσπείρωση και κινητοποίηση γονέων και τοπικής κοινωνίας γύρω από ένα πρόγραμμα εκπαιδευτικής αναβάθμισης.

(γ) Επισημαίνονται σοβαρές ελλείψεις στη στήριξη των σχολείων από επιστημονικό (ψυχολόγους, κοινωνικούς/-ές λειτουργούς κ.λπ.) αλλά και διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό.

(δ) Πρέπει να αντιμετωπιστούν από την Πολιτεία οι ελλείψεις στην αρχική εκπαίδευση και ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

(ε) Είναι εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση να εξασφαλιστούν οι απαραίτητες πιστώσεις.

10. **Μια απαράδεκτη, από κάθε άποψη, διάταξη περιλαμβάνεται στις λεγόμενες «λοιπές διατάξεις» στο νόμο αυτό (παρ. 14, άρθρο 26), στο πλαίσιο εξυπηρετήσεων του πελατειακού κράτους, που κατά τα άλλα καταργεί η κυβέρνηση.**

*«Εκπαιδευτικοί που έχουν διοριστεί σε θέσεις **Γενικών ή Ειδικών Γραμματέων και Περιφερειακών Διευθυντών** Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, καθώς και **Προέδρων ή Διευθύνοντων Συμβούλων** φορέων που εποπτεύονται από το Υπουργείο αυτό, μετά τη λύση της σχέσης εργασίας τους στις παραπάνω θέσεις και έως την επιλογή νέων στελεχών εκπαίδευσης, **υπηρετούν ως στελέχη παιδαγωγικής καθοδήγησης σε περιοχές που επιθυμούν, εκτελώντας καθήκοντα σχολικών συμβούλων της ειδικότητάς τους,** τα οποία τους ανατίθενται από τον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του Προϊσταμένου του Τμήματος Επιστημονικής - Παιδαγωγικής Καθοδήγησης».*

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, εκφράζοντας την απόλυτη αντίθεσή μας με τη στρατηγική κατεύθυνση του Ν.3879/2010, που μετατρέπει τη διά βίου μάθηση σε καταναλωτικό προϊόν, την παραδίνει ουσιαστικά στους ιδιώτες και τινάζει στον αέρα τα πτυχία που χορηγεί το εκπαιδευτικό σύστημα, απαιτούμε την κατάργησή του και την οικοδόμηση ενός άλλου συστήματος συνεχόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης με δημόσια χαρακτηριστικά, που θα την αναγνωρίζει ως δικαίωμα του κάθε πολίτη, θα προσφέρεται σε όλους δωρεάν και δεν θα υπονομεύει τις επαγγελματικά δικαιώματα που δίνουν τα πτυχία που παρέχει το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα.

Για το Δ.Σ. της ΟΛΜΕ

Ο Πρόεδρος		Ο Γεν. Γραμματέας
Δημήτρης Πεππές		Νίκος Παλαιχρήστος